

**NÄYTTÖTUTKINTOJEN AINEISTOTUOTANNON ARVIOINTIA JA
EHDOTUKSET AINEISTOTUOTANNOSTA**

Tiivistelmä

Selvityksen kohteena oleva näyttötutkintoaineiston tuottaminen on yksi osa näyttötutkintotoiminnan laadunvarmistusta.

Suomessa toteutetaan ammattitaidon laadunvarmistusta kahdella pääasiallisella linjauksella. Eri alat ovat valinneet ammattitaidon arviointilinjansa. Teknisillä aloilla on suuntauduttu laadunvarmistuksessa keskitettyjen näyttötutkintoaineistojen avulla saatavaan tutkintosuoritusten tulosten vertailtavuuteen. Muut alat ovat enimmäkseen suuntautuneet laadunvarmistuksessa arvioinnin luotettavuuden saavuttamiseen arvioimalla ammattitaidon työpaikoilla. Molemmissa suuntauksissa on poikkeamia arviointiympäristöissä. Keskitetysti ja hajautetusti tuotetut näyttötutkintoaineistot ovat lähentyneet toisiaan.

Selvitystyö on antanut monipuolisen kuvan näyttötutkintojen laadunvarmistuksesta ja sen kehittämistarpeista. Tiedot selvitystyöhön on hankittu laajasti näyttötutkintotoimintaan osallistuvilta tahoilta verkkokyselyillä, teemahaastatteluilla, kuulemistilaisuuksilla ja vapailla kommentteilla.

Näyttötutkintotoiminta on kehittynyt vuosien aikana ja järjestelmän perusratkaisuja pidetään hyvinä. Ammattitaidon laadunvarmistuksen kehittämiseen on kuitenkin tarpeita.

Ehdotukset organisoinnista

- Tutkintojen perusteet on uusittava työelämän vaatimusten mukaisesti ja tarvittaessa nykyistä lyhyemmällä aikavälillä.
- Ammattitaidon arviointi tehdään työpaikoilla aina, kun se on mahdollista.
- Ammattitaidon laadunvarmistuksen luotettavuutta lisätään arvioinnin dokumentointiaineiston alakohtaisesti keskitetyllä tuottamisella.
- Keskitettyjä ja alakohtaisia näyttötutkintotehtäviä tuotetaan niitä tilanteita varten, kun ammattitaitoa ei voida arvioida työpaikoilla.
- Riippumattomuus ammattitaidon hankkimisen ja ammattitaidon arvioinnin välillä tulee säilyttää.
- Tutkintotoimikuntien ja Opetushallituksen yhteistyötä vahvistetaan. Tutkintotoimikuntien avuksi määritellään kahdeksan alakohtaista työelämäkoordinaattoria.
- Ammattitaidon arvioinnin dokumentointiaineistot ja tarvittavat näyttötutkintoaineistot sijoitetaan tutkintotoimikuntien verkkosivuille.
- Tutkintotoimikuntien ja tutkintojen järjestäjien ammattitaidon laadunvarmistuksen yhteisten pelisääntöjen kehittämissyhteistyö organisoidaan.

Ehdotukset rahoituksesta

- Opetusministeriö osoittaa koordinoituun ammattitaidon laadunvarmistukseen erillismäärärahan, jolla hyödynnetään ALVAR – näyttötutkintoaineiston ja hajautetun näyttötutkintoaineiston tuottamisesta saadut parhaat käytänteet.
- Selvitetään tutkintomaksujen tarkistamisen mahdollisuus ja työmarkkinaosapuolten hallinnoiman Koulutusrahaston mahdollisuudet tukea ammattitaidon kehittymistä osallistumalla tutkintomaksuihin.
- Näyttötutkintojen aineistotuotanto järjestetään siten, että se on maksuton kaikkien alojen tutkintojen järjestäjille.

Opetusministeriölle

Opetusministeriö kutsui 22.12.2008 rehtori Esa Karvisen ja apulaisrehtori Aino Rikkisen selvityshenkilöiksi tehtävänään

1. tehdä arvio keskitetyllä tutkintoaineistojen tuottamisella yleisesti saatavissa olevista eduista ja siitä johtuvista haitoista näyttötutkintojärjestelmän toimeenpanon laadun, tehokkuuden ja taloudellisuuden kannalta;
2. tehdä vastaava arvio ALVAR aineistotuotannosta ja
3. tehdä ehdotukset, jos edellä mainitut arviot antavat siihen aihetta, keskitetyn aineistotuotannon tulevasta organisoinnista ja rahoituksesta.

Selvitystehtävässä on käytetty aineistona Koulutuksen arviointineuvoston tekemää Aikuisten näyttötutkintojärjestelmän toimivuus – raporttia, aikuiskoulutusneuvostolle, työelämän järjestöille, ALVAR – neuvottelukunnalle, Opetushallituksen ja Työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntijoille tehtyä teemahaastatteluaineistoa sekä ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjille, näyttötutkinnon suorittajille ja tutkintotoimikunnille suunnattua verkkokyselyä. Lisäksi ALVAR -aineiston tuottajille tehtiin syvähaastattelu. Selvitysaineistona on käytetty myös ammatillisen aikuiskoulutuksen asiantuntijoiden kuulemistilaisuudessa saatuja vapaita kommentteja ja spontaaneja tiedoksiantoja aiheesta.

Selvitys luovutetaan Opetusministeriölle 1.4.2009

Esa Karvinen
selvityshenkilö

Aino Rikkinen
selvityshenkilö